Al-Islam.org
Ahlul Bayt Digital Islamic Library Project
Published on *Al-Islam.org* (https://www.al-islam.org)

Aya 54: Wanyenyekevu Kwa Waumini Wenye Nguvu Kwa Makafiri

Maana

Enyi mlioamini! Atakayeritadi dini yake miongoni mwenu.

Kuritadi ni kuwa kafiri baada ya kuwa Mwislamu. Tumemtaja Murtadi na mafungu yake katika kufasiri (2:217)

Kukataza kuritadi, baada ya kukataza kufanya urafiki na maadui wa dini, kunatambulisha kuwa kufanya urafiki huko kunasababisha kuritadi. Kuna Hadith isemayo: "Lau mchungaji atachunga kandokando ya ugo, hataweza kuwadhibiti mbuzi wake kuingia ndani."

Watu wa sera na wanahistoria wanasema, kuwa watu watatu waliritadi na kudai utume, wakati wa Mtume wa Mwenyezi Mungu (saw), baada ya kuwa Waislamu. Wa kwanza ni As-wad Al-Ansi, alidai utume katika Yemen na akawatoa wajumbe wa Mtume wa Mwenyezi Mungu (saw) huko. Aliuawa siku moja kabla ya kufa Mtume (swa). Wa pili ni Musaylamatul Kadh-dhab.

Alidai Utume na akamwandikia Muhammad (saw) hivi: "Kutoka kwa Musailama, Mtume wa Mwenyezi Mungu, kwenda kwa Muhammad Mtume wa Mwenyezi Mungu. Ama baada ya hayo mimi ni mshirika wako katika jambo hili na ardhi baina yetu iko nusu kwa nusu." Aliuawa wakati wa Abubakr. Watatu ni Twalha bin Khuwalid alidai utume, kisha akarudi kwenye Uislamu.

Ama Sajah ni mwanamke aliyedai utume wakati wa ukhalifa wa Abubakar na akaolewa na Musailama. Katika ndoa hii Abdalla alitunga shairi hili: "Saja na Musaylama wamekwisha kupatana, waongo wa duniani tena ni waongo sana."

Unaweza kuuliza kuwa baadhi ya masheikh hawana sharti za mujtahid (uongozi) alizozikusudia Imam Ali (as) aliposema: "Mwenye kuichunga nafsi yake, mwenye kuihifadhi dini yake, mwenye kukhalifu hawaa

yake, na mwenye kutii amri ya Mola wake," Lakini pamoja na hivyo wanadai kuwa ni manaibu wa Maasum, na kwamba kuwapinga ni kumpinga Mwenyezi Mungu. Je, hukumu yao ni sawa na ya Muislama. Kwa sababu wote wanamzuilia Mwenyezi Mungu ?

Jibu, atakuwa kama Musailama kwa masharti mawili: Kwanza, kudai unaibu wa Maasum naye anajua kuwa yeye ni mzushi mwongo na kwamba yeye hastahiki.

Pili, kutoona kuwa ijitahidi na uadilifu ni sharti za msingi za unaibu wa Ma'sum na huku anajua kuwa ni wajib kwa hukumu za kimsingi za dini. Kukadiria huku kuko mbali sana, kwa sababu mwenye kudai unaibu wa Maasum anajiona kuwa ni katika watu waadilifu na wenye kujitahidi hata kama hamtii Mola wake na kuhalifu hawaa yake. Hakuna mwenye shaka kwamba huyu anatofautiana na Musailama kwa upande wa kuritadi, lakini anaungana naye katika upande wa uwongo na ghururi.

Kimsingi ni kuwa elimu na ghururi ni vitu viwili tofauti visivyokutana, sawa na uwongo na uadilifu. Kwa sababu ghururi inamtenga mtu wake na hali halisi ilivyo, na kumpeleka kwenye ulimwengu wa dhana na ndoto. Na atakayekuwa hivi, hawezi kuongoka kwenye usawa.

Basi atawaleta Mwenyezi Mungu watu.

Wametofautiana wafasiri kuhusu waliokusudiwa katika neno 'watu.' Arrazi amenukuu kauli sita. Mwenyezi Mungu hakuwataja majina yao, bali ame– washiria kwa sifa zao. Kwa hivyo, kila mwenye sifa tano, zilizotajwa katika Aya, basi ndiye aliyekusudiwa. Sifa zenyewe ni:–

1. Anaowapenda Nao Wanampenda.

Mwenyezi Mungu kumpenda mja wake, ni kumwinua kesho na kum– neemesha kwa pepo na radhi. Ama pendo la mja kwa Mwenyezi Mungu, haliepukani na kuwapenda waja wa Mwenyezi Mungu, sawa na ambavyo kuipenda haki hakuepukani na kuwapenda wanaoitumia, na kuichukia batili kusivyoepuka na kuwachukia watu wa batili.

2. Wanyenyekevu Kwa Waumini.

kwa sababu kumnyenyeka mumini ni kuitakasa na kuitukuza imani na ikhlasi na sio mtu mwenyewe. Mwenyezi Mungu anamwambia Mtume wake: "Na uinamishe bawa lako kwa yule anayekufuata katika walioamini" (26:215). Ilivyo ni kuwa wao hawakustahiki heshima hii ila kwa imani na ikhlasi yao kwa Mwenyezi Mungu na Mtume wake.

3. Wenye Nguvu Juu Ya Makafiri.

Kwani kuwa na nguvu juu yao ni kuwa na nguvu kwa itikadi na misingi. Mfano wa Aya hii ni ile isemayo:

{وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ ۖ}29

"...Wenye nguvu kwa makafiri na wenye kuhurumiana wao kwa wao." (***48:29***)

Aya hii na ile isemayo "Na uinamishe bawa lako", zinatuongoza kwenye hakika mbili: Kwanza, kila mwenye kuwanyeyekea matajiri na wenye nguvu walio mataghuti na kujitukuza kwa mafukara waumini, basi hana chochote katika dini, hata kama akisimama usiku na akifunga mchana. Hakika ya pili, msimamo wa maadili mema katika Uislamu sio unaotakiwa huo wenyewe isipokuwa Mwenyezi Mungu ameuamrisha kwa ajili ya watu na wala hakuwaamrisha watu kwa ajili yake.

Kuanzia hapo, kunyenyekea wenye kiburi ni uduni na kuwanyenyekea wanyenyekevu ni utukufu. Imamu Ali anasema: "Ni uzuri ulioje wa matajiri kuwanyenyekea mafukara kwa kutaka yaliyoko kwa Mwenyezi Mungu, na uzuri zaidi kuliko huo ni mafukara kuwabeza matajiri kwa kumtegemea Mwenyezi Mungu."

4. Wenye Kupigana Jihadi Katika Njia Ya Mwenyezi Mungu.

Kila tendo la kutekeleza haja au kuondoa dhuluma, basi ni jihadi katika njia ya Mwenyezi Mungu. Kuna hadith isemayo: "Mtume alikuwa amekaa na baadhi ya Sahaba zake wakamwangalia kijana wa miraba mine, wakasema angalia huyu! Lau ujana wake na nguvu zake angezitumia katika njia ya Mwenyezi Mungu." Mtume akasema: "Ikiwa anaihangaikia nafsi yake ili asiombe watu, basi hiyo ni njia ya Mwenyezi Mungu; ikiwa anawahangaikia wazazi wake wadhaifu au ndugu (zake) wadhaifu ili awatosheleze, basi hiyo ni njia ya Mwenyezi Mungu na ikiwa anahangaikia kwa kutaka kujifakharisha ili aonekane ni tajiri basi hiyo ni njia ya Shetani."

5. Wala Hawaogopi Lawama Ya Anayelaumu.

Hakika ya imani haidhihiri ila wakati wa misukosuko. Ndio ushindani sahihi wa imani ya mumini, anakanusha maovu kwa kumridhisha Mola wake na dhamira yake. Ama yatakayotokea hayajali.

Hii ndiyo nembo ya wenye ikhlasi hawaogopi lawama ya mwenye kulaumu; au kama asemavyo Mtume wa rehema; "Ukitonikasirikia sitajali."
Chimbuko la matatizo ya ulimwengu leo, kuanzia vita vya Vietnam mpaka vya Mashariki ya kati, na kuanzia serikali ya kibaguzi ya Rhodesia1 na Afrika kusini hadi tatizo la wamarekani weusi katika Amerika, chimbuko lake ni kunyamazia haki tu, katika magazeti na idhaa, na katika Umoja wa mataifa na Baraza la usalama, kwa kuhofia wafalme wa dhahabu nyeusi (petroli) na wahami wao waliokodishwa.

Kwa hiyo basi, kauli yake Mwenyezi Mungu Mtukufu inatoa picha hai ya mwenye dini na malengo anayopasa kuyaendea na kujitolea mhanga kwayo.

Limebaki swali hili jepesi: Je, baada ya haya mtu anaweza kusema kuwa dini ni mambo ya ghaibu na kuswalia maiti tu?"

Hiyo ni fadhila ya Mwenyezi Mungu humpa amtakaye.

Tumeona kwa hisia kuwa Mwenyezi Mungu (swt) hataki kumpa fadhila zake ila mwenye kwenda

kulingana na sababu na desturi ambayo ameiwekea nidhamu ya ulimwengu Yeye ambaye kwake hekima imetukuka.

Lau angelitaka tutembee bila ya miguu, tufanye kazi bila ya mikono na tuone bila macho asingelikuwa na haja ya kuumba chochote katika hivyo.

{وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا 2}

***"Na ameumba kila kitu akakikadiria kwa kipimo* (*chake*)*".* (*25:2*).**

Tatizo La Maadili

Anasema Nietzsche, mwenye falsafa ya upeo wa juu zaidi wa Binadamu: "Hakuna kitu kinachoitwa, thamani ya maadili. Kwa hiyo uhuru, uadilifu na usawa ni maneno tu waliyoyatengeneza wanyonge ili kuzuia kutawaliwa na wenye nguvu.

Marks naye anasema kinyume na hayo:

Maana yake, kwa wote wawili, ni kuwa neno thamani halina mshiko isipokuwa ni hawaa na masilahi tu ya dhati; na maadam hawaa haiafikiani na utu na upeo wake basi matamko hayo yatakuwa ni uwongo na unafiki.

Sisi tunaamini kwamba chimbuko la thamani ni masilahi, lakini ni masilahi yanayotokana na asili ya binadamu kama binadamu, si kutokana na tabaka aliyo na kundi aliloko. Hapana mwenye shaka kwamba masilahi haya yanaafikiana na binadamu na upeo wake. Ndipo yakaitwa thamani ya binadmau sio ya tabaka.

Kwa hiyo basi yanakuweko kwa kuweko binadmau mwenyewe, wala hayaondolewi na mnyonyaji au atakayeyageuza kulingana na matakwa yake. Vinginevyo, basi isingefaa kuwagawanya watu, mwenye haki na mbatilifu anayebadilisha maneno na mwenye ikhlasi na mnafiki anajifunika ngozi ya watu wema.

Zaidi ya haya hakuna katika historia ya binadamu au jamii yoyote iliy- owahi kusema: Fanya utakavyo kwa sababu wewe huna jukumu lolote, ukiua au ukiiba.

Ndio kuna madhehbu mbalimbali ya kupanga thamani ya maadili, ambayo hatuna nafasi ya kuayataja. La muhimu ni kuyaeleza, kama ilivyo katika mtazamo wa kiislamu.
Kalamu za wenye ghera zimeandika mpango wa kiislamu kuwa una lengo la kuweka mtu mwema katika jamii njema. Lakini mpango huu unahitaji mpango. Kwa sababu, msomaji hafahamu kitu wazi atakachokuwa nacho wakati wa kufuatilia na kutekeleza. Kwa kuepuka matatizo hayo, kwanza tutaanza kutaja baadhi ya mifano, kisha tutoe, katika dalili zake, mpango ulio wazi unaowezekana kutekekelezwa kila siku.

Uislamu umeamrisha ukweli, utekelezaji ahadi, kujitolea, kunyenyekea, uvumilivu, kusamehe n.k. Lakini uwajibikaji wake katika hayo umewekewa mpaka ambao haifai kuukiuka kwa hali yoyote ile. Mpaka wenyewe ni kuwa uwajibikaji huo usisababishe kwenda kinyume na lengo lil– iokusudiwa.

Ukweli ni wajibu maadamu uko kwenye masilahi ya binadamu, lakini kama ukileta dharau, kama vile kumpa adui siri za kiulinzi au kunakili maneno kwa kukusudia fitina, basi hapo ukweli utakuwa ni haramu.

Uwongo ni haramu isipokuwa kuutumia katika vita na adui wa dini na wa nchi, katika kusuluhisha wawili na kuhifadhi mtu asiyekuwa na hatia na mali.

Kutekeleza kiapo ni wajibu maadamu muapaji hapati manufaa yoyote kutokana na kiapo chake, vinginevyo ataacha, kutokana na hadith isemayo." Ukipata heri kutokana na kiapo chako basi kiache".

Kutoa mali sabili ni kuzuri, lakini ikiwa mwenyewe ataihitajia basi haifai. Uvumilivu unatiliwa nguvu, lakini haufai kwenye dhulumu na tabia mbaya. Na kusamehe ni fadhila, lakini hakufai ikiwa ni sababu ya kuleta vurugu na kuendeleza utendaji makosa. Kwa hivyo basi, imetubainikia kuwa thamani ya maadili katika Uislamu hupimwa na masilahi yatakayopatikana au kukinga madhara.

Maana yake ni kuwa thamani hiyo iko kwa ajili ya binadamu, na wala sio kuwa binadamu yuko kwa ajili ya hiyo thamani, ili aiabudu. Thamani ya kimaadili ni ile inayodhibiti matumizi ya mtu katika kuleta masilahi yake na masilahi ya jamii au kutodhurika nayo au kumdhuru mtu mwingine.

Unaweza kuuliza: Ni kipi kitakachodhibiti kupambanua manufaa na madhara.

Tunajibu kwa ufupi: Mdhibiti ni hisia za ujumla kwamba hili linadhuru na hili ni la manufaa. Hisia zikiona tu basi 'kwisha maneno' hakuna swali wala jawabu, kwa sababu hisia za ujumla ndio msingi wa dhati.

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ {55}

Hakika walii wenu hasa ni Mwenyezi Mungu na Mtume wake na wale walioamini ambao husimamisha Swala na hutoa Zaka wakiwa wamerukui.

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ {56}

Na atakayemtawalisha Mwenyezi Mungu na Mtume wake na wale walioamini, basi kundi la Mwenyezi Mungu ndio watakaoshinda.

1. Sasa ni Zimbabwe. Mwandishi aliandika tafsiri hii wakati nchi hiyo ikikaliwa kimabavu na makaburu.

Source URL:
https://www.al-islam.org/sw/al-kashif-juzuu-ya-sita/aya-54-wanyenyekevu-kwa-waumini-wenye-nguvu-kwa-makafiri